

Секція 3

СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

УДК 355.235.22

БОРОВИК М. О.,

кандидат педагогічних наук, інспектор взводу
I штурмової роти Полку поліції особливого призначення
ГУНП в Харківській області;

 <https://orcid.org/0000-0003-0943-6735>;

КОНСТАНТИНОВ Д. В.,

викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0431-7999>

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Прикладні компетентності майбутніх офіцерів Національної поліції України є важливою сутнісною характеристикою, від якої залежить рівень службової підготовленості підлеглого особового складу, що без сумніву, забезпечує їх готовність до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної діяльності.

Ключові слова: витривалість, кардіотренажери, курсанти, освітній процес, педагогічні умови, фізична підготовка, фізичні якості.

Постановка проблеми. Зростання рівня злочинності в Україні, бойові дії на сході України, та соціальні і суспільні негаразди, особливо на фоні прогресуючого темпу поширення всесвітньої пандемії, викликаной вірусом SARS CoV-2, потребують високого ступеня професійної підготовленості від працівників Національної поліції України (надалі – поліцейських). Прикладні компетентності поліцейських, в тому числі, майбутніх офіцерів, є важливою сутнісною характеристикою, від якої залежить рівень фізичної підготовленості особового складу, що безсумнівно, забезпечує також їх готовність до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної діяльності.

На сьогодні важливим також є вдосконалення прикладних компетентностей майбутніх офіцерів Національної поліції України (НПУ) в їх освітньому процесі у напрямі розвитку та удосконалення фізичних якостей із використанням сучасних технічних засобів навчання (педагогічних технологій), що прискорить формування необхідних прикладних рухових навичок у особового складу. Зазначене вище, підкреслює актуальність обраного напрямку наукової розвідки та практичну його спрямованість.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри **тактичної та спеціальної фізичної підготовки** факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ (2020-2021 р.р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури [1-4] нами встановлено, що питанням розроблення та апробації педагогічних умов розвитку та удосконалення фізичних якостей (прикладних компетентностей) майбутніх офіцерів НПУ в системі фізичної підготовки із використанням сучасних кардіотренажерів присвячено недостатню кількість робіт, що потребує подальших теоретичних та емпіричних

досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є доведення доцільності та ефективності вдосконалення фізичних якостей майбутніх офіцерів НПУ в системі фізичної підготовки із використанням сучасних кардіотренажерів.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- визначити наявні педагогічні методики, моделі (технології) формування готовності майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ) до виконання завдань за призначенням засобами фізичної підготовки;
- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі моделювання (розроблення) педагогічних умов спрямованих на удосконалення фізичної підготовленості представників інституцій СБОУ;
- здійснити аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі використання сучасних технічних засобів навчання в системі фізичної підготовки представників інституцій СБОУ;
- апробувати педагогічні умови розвитку та удосконалення фізичних якостей (формування професійних компетентностей) майбутніх офіцерів НПУ в системі фізичної підготовки із використанням сучасних кардіотренажерів.

Під час емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи були використані наступні методи: абстрагування, аналіз і синтез, моделювання, експертне оцінювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу), компоненти власного досвіду багаторічної підготовки представників інституцій СБОУ до службово-бойової (операційної) діяльності засобами фізичної та спеціальної фізичної підготовки, тощо.

Виклад основного матеріалу. Дослідження організовано у три етапи (січень 2020-березень 2021 р.р.). На першому етапі дослідження (січень 2020 р.) створено науково-дослідну групу (НДГ). Надалі членами НДГ проведено аналіз науково-методичної та спеціальної літератури, в яких розкриваються сутнісні характеристики з досліджуваної проблематики. Крім цього, членами НДГ сформульовано мету та визначено завдання дослідження, а також здійснено вибір оптимальних та науково-обґрунтованих методів дослідження.

Враховуючи мету та поставлені перед нами завдання, другий етап емпіричного дослідження (лютий-березень 2020 р.) було розподілено на три блоки. Під час 1 блоку вказаного, враховуючи результати попередніх наукових досліджень [1-4], членами НДГ обґрунтовано доцільність впровадження в освітній процес майбутніх офіцерів НПУ (курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ) сучасних технічних засобів фізичної підготовки, а саме, кардіотренажеру «Assault AirBike» (велотренажер фірми Assault Fitness, США) [5].

Обраний нами сучасний кардіотренажер забезпечує формування прикладних компетентностей у поліцейських різних категорій та сприяє розвитку і удосконалення витривалості й інших фізичних якостей (швидкості, сили), що сприяє підвищенню ефективності виконання ними завдань за призначенням на різних етапах службової підготовки (професійної освіти майбутніх офіцерів НПУ).

Упродовж другого блоку другого етапу емпіричного дослідження членами НДГ розроблено аргументовану та інформатизовану нормативну базу, яка забезпечує формування індивідуального високого рівня фізичної підготовленості майбутніх офіцерів НПУ (на прикладі курсантів старших курсів Харківського національного університету внутрішніх справ (ХНУВС), що передбачає використання відповідного кардіотренажерного обладнання «Assault AirBike» [5]; нормативна база надана у табл. 1).

Таблиця 1

Нормативи для курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що готують кадри для НПУ (чоловіки)

Вправа	Одиниця виміру	Для курсантів 1 року навчання			Для курсантів 2 року навчання			Для курсантів 3-5 років навчання		
		«5»	«4»	«3»	«5»	«4»	«3»	«5»	«4»	«3»
Функціональна витривалість	метри (м)	Виконується на кардіотренажерах упродовж 3 хв з будь-яким рівнем навантаження								
Велотренажер «Assault AirBike»		2680	2530	2180	2830	2680	2520	3180	2880	2780

Під час відпрацювання спеціалізованої нормативної бази було використано метод багатомірного кореляційного аналізу. Крім цього, для якісної обробки отриманих числових даних, членами НДГ використовувалися засоби аналізу числових масивів, які вмонтовані у програму Microsoft Excel.

Третій блок другого етапу дослідження передбачав моделювання педагогічних умов формування прикладних компетентностей (розвитку та удосконалення основних фізичних якостей) майбутніх офіцерів НПУ (на прикладі курсантів ХНУВС) в системі професійної освіти (фізичної підготовки) із акцентованим використанням кардіотренажерного обладнання [5] (табл. 2).

Враховуючи результати попередніх досліджень [1-4] та досвід формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням із використанням засобів фізичної підготовки, членами НДГ очікувалося, що розроблені педагогічні умови [6] сприятимуть розвитку та вдосконаленню фізичних якостей (формуванню прикладних компетентностей), які необхідні для виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної діяльності.

Надалі у динаміці третього етапу емпіричного дослідження (квітень 2020-квітень 2021 р.р.), з метою визначення ефективності змодельованих педагогічних умов організовано педагогічний експеримент, у якому прийняли участь курсанти старших курсів ХНУВС (n=64 особи). Середній вік досліджуваних склав 20,4±2,1 роки.

Учасників педагогічного експерименту за методом випадкової вибірки було розподілено на дві групи: контрольну (Кг, n=32 особи) та експериментальну (Ег, n=32 особи), що були репрезентативні за антропометричними показниками та обсягом. До початку педагогічного експерименту досліджувані курсанти Кг та Ег за рівнем розвитку фізичних якостей (швидкість, витривалість, сила) достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

З метою розвитку та удосконалення індивідуального рівня фізичної підготовленості (прикладних компетентностей), який забезпечує ефективне та надійне виконання майбутніми офіцерами НПУ завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної діяльності, представники Кг під час навчально-тренувальних занять з фізичної підготовки використовували діючу робочу програму навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка». У свою чергу, курсанти Ег в системі професійної освіти (фізичної підготовки) додатково використовували змодельовані членами НДГ педагогічні умови [6] та відповідну нормативну базу (див. табл. 1).

Впроваджені у систему фізичної підготовки майбутніх офіцерів НПУ (курсанти Ег) зазначені вище педагогічні умови [6] передбачали визначення даних початкового (вхідного), проміжного та підсумкового контролю щодо рівнів сформованості фізичної підготовленості (основних інтегральних показників готовності до виконання завдань за призначенням поліцейських різних категорій) у різних умовах службово-оперативної діяльності у досліджуваних курсантах Ег порівняно із представниками Кг (рис. 1).

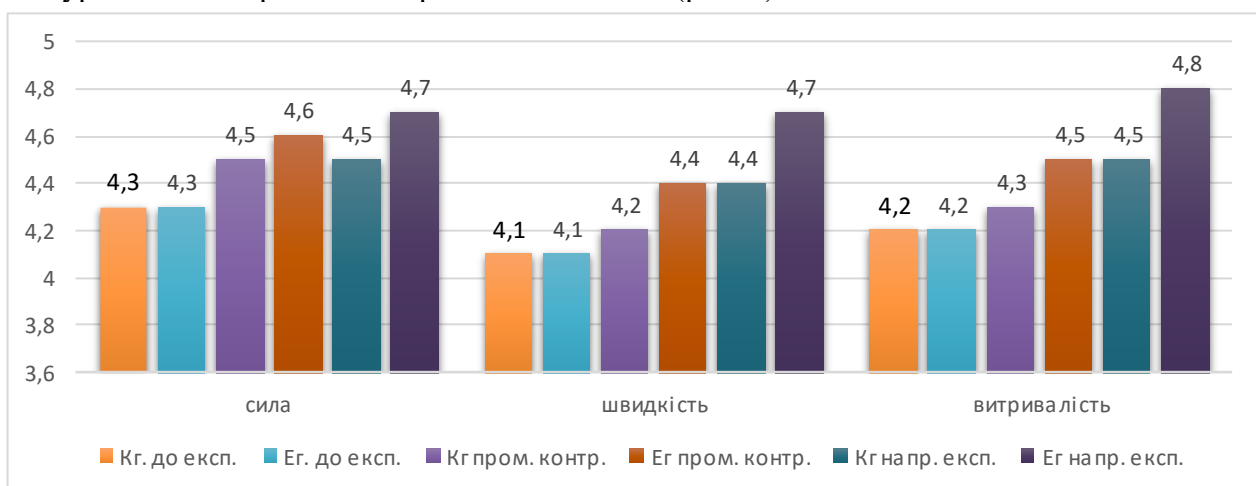

Рис. 1. Результати визначення рівня розвитку основних фізичних якостей (сила, швидкість, витривалість), досліджуваних курсантів Кг та Ег упродовж педагогічного експерименту із використанням технічних засобів навчання.

Визначення рівня сформованості готовності (за досліджуваними показниками) представників Кг та Ег до виконання завдань за призначенням здійснено відповідно до діючої норма-

тивної бази та розробленої і апробованої нами нормативної бази (табл. 1) за 4-х бальною шкалою (де «5» – максимальний бал, а «2» – мінімальний).

При порівнянні показників до та після використання змодельованих членами НДГ педагогічних умов встановлено, що результати (рис. 1), отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах зросли відносно вихідних та проміжних показників, і ці відмінності переважно є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$).

Висновки і пропозиції. Під час дослідження апробовані педагогічні умови розвитку та удосконалення фізичних якостей (сформовано прикладні компетентності) майбутніх офіцерів НПУ (на прикладі курсантів ХНУВС) в системі фізичної підготовки (освітньому процесі) із використанням сучасного кардіотренажеру «Assault AirBike». Крім цього, членами НДГ встановлену високу ефективність обраного технічного засобу у вигляді кардіотренажерів, що сприяло підвищенню показників фізичної підготовленості досліджуваних курсантів Ег. Слід зазначити що використання кардіотренажерів сприяє зростанню, в першу чергу, аеробної підготовленості, яка є однією з основних у формуванні загальної фізичної витривалості та фізичної підготовленості, що й забезпечуватиме високий рівень професійних компетентностей майбутніх офіцерів НПУ під час виконання ними завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності.

Членами НДГ пропонується: впровадити отримані результати у систему фізичної підготовки майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України. Перспективи подальших досліджень в обраному напрямі наукової розвідки передбачають розроблення педагогічних умов розвитку та удосконалення фізичних якостей майбутніх офіцерів НПУ жіночої статі в системі фізичної підготовки із використанням сучасних кардіотренажерів.

Список бібліографічних посилань

1. Хацаюк О. В. Застосування новітніх педагогічних технологій в системі професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні*. 2019. Вип. 6. С. 143–146.
2. Забродський С. С., Хацаюк О. В., Нестеров О. С., Власко С. В., Большаков О. О. Впровадження сучасних форм фізичної підготовки у систему професійної освіти майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Вип. 72, т. 2. С. 47–53.
3. Моргунов О. А., Ярещенко О. А., Хацаюк О. В. Напрямки розвитку військово-прикладних навичок застосування засобів індивідуального захисту та активної оборони курсантами-правоохоронцями. *Честь і закон*. 2017. № 4 (63). С. 49–55.
4. Височіна Н., Гуніна Л., Хацаюк О., Томашевський В., Титович А. Вдосконалення професійних компетентностей офіцерів-фахівців фізичної підготовки і спорту у напрямі використання сучасних інтерактивних технологій. *Науковий журнал «Військова освіта»*. 2020. № 2 (42). С. 76–88.
5. Велотренажер «Assault AirBike» // Assault Fitness : сайт. URL: <https://www.assaultfitness.com.ua/airbikes/> (дата звернення: 22.03.2021).
6. Турчинов А. В., Гуніна Л. М., Височіна Н. Л., Комар В. П., Павлов Р. В. Результати дослідно-експериментальної перевірки ефективності впровадження у систему фізичної підготовки майбутніх офіцерів сучасних тренажерних засобів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Вип. 76, т. 2. С. 147–153.

Отримано 12.04.2021

